

Τα Θρησκευτικά ως μάθημα ενός «προσωποκεντρικού πολιτισμού» (Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη Δημοσίευση: <http://bitly.com/1TdbDxa>]

1.2. Το μάθημα των Θρησκευτικών ως μάθημα ενός «προσωποκεντρικού πολιτισμού»

Το μάθημα των Θρησκευτικών, θα πρέπει να αναφερθεί ότι ιδιαίτερα για τους μαθητές και τις μαθήτριες του Δημοτικού αποτελεί ένα μέσο για την καλλιέργεια και ανάπτυξη στάσεων και αξιών. Τόσο το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού λογισμικού, όσο και του βιβλίου του μαθητή αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό τις εμπειρίες και τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών και συμβάλλει στην ανάπτυξη αξιών και στη διαμόρφωση θετικών στάσεων. Έτσι λοιπόν η μέθοδος διδασκαλίας είναι καλό να ξεκινάει από εμπειρίες και βιώματα των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός δεν παρέχει στους μαθητές του έτοιμες απαντήσεις αλλά διατηρεί το ρόλο του διευκολυντή. Παρακολουθεί, υποστηρίζει, ενορχηστρώνει, μοιράζει τις δραστηριότητες αλλά δε δίνει τις σωστές απαντήσεις, καθώς μόνο έτσι μπορεί να δοθεί η ευκαιρία να υπάρξει εποικοδομητικός διάλογος και συνεργατική μάθηση. Στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό σχολείο, ο δάσκαλος ως πρόσωπο δρα καταλυτικά και διευκολύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες του - μέσα από τη δυναμική των ομάδων, την αλληλεπίδραση και την αμοιβαία συνεργασία - να διαμορφώνουν αβίαστα σχέσεις αλληλοσεβασμού και αμοιβαιότητας μεταξύ τους, ανεξάρτητα από την πολιτισμική, γλωσσική, εθνική και θρησκευτική καταγωγή τους.

Ο εκπαιδευτικός που αντιλαμβάνεται το ρόλο του ως καθοδηγητικό, συνεργατικό και συμβουλευτικό, θα πρέπει να αντιμετωπίζει τον κάθε μαθητή του ως πρόσωπο, το οποίο χαρακτηρίζει η «μοναδικότητα». Το σημερινό σχολείο οφείλει επίσης να είναι προσανατολισμένο στην προσπάθεια καθολικής ανάπτυξης του προσώπου του μαθητή και της μαθήτριας, γνωρίζοντας ότι μόνο έτσι υπηρετεί μακροπρόθεσμα κάθε γνήσια ανάγκη επιτυχίας κάθε παιδιού αλλά και της ίδιας της κοινωνίας[9]. Μαθητής και δάσκαλος, όπως και κάθε άνθρωπος μέσα στη μοναδικότητά του έχει δημιουργηθεί για να επικοινωνεί με τους άλλους . Η εικόνα δηλώνει σχέση με τον Θεό αλλά και με τους άλλους και ακριβώς υποδηλώνει τη δυνατότητα που έχει ο άνθρωπος να ζήσει μέσα στον Θεό[10]. Στον αλλοτριωμένο και μοναχικό άνθρωπο, η ορθόδοξη προσωποκρατία προσφέρει διέξοδο.

Η προσωποκρατία είναι διέξοδος στην ατομοκρατία, καθώς το πρόσωπο είναι συγκεκριμένο αλλά διανοίγεται και συσχετίζεται διαρκώς. Αν νιώσουμε ότι ο άνθρωπος δεν είναι άτομο αλλά πρόσωπο, τότε μόνο θα μπορέσουμε να ζήσουμε ελεύθεροι και θα κατανοήσουμε ότι το πρόσωπο είναι που μας κάνει ανθρώπους[11]. Επίσης θα καταλάβουμε ότι όσο πιο πολύ αγαπά κανείς, τόσο πιο ελεύθερος είναι. Γιατί ελευθερία είναι πρωτίστως η αποδέσμευση από τα όρια του «εγώ», αλλά ταυτόχρονα και το σπάσιμο των ορίων που θέτει γύρω του το άτομο προκειμένου να πραγματοποιήσει την έξοδό του από τον εαυτό του προς τον «Άλλο» [12].

Ο μαθητής, ως πρόσωπο, εξακτινώνεται προς μία πολυποίκιλη επικοινωνία με έναν τρόπο εκρηκτικό, αφού μόνο μέσα στη σχέση και την κοινωνία η παρουσία του ανθρώπου ανάγεται σε πρόσωπο, υπερβαίνοντας τον εαυτό του και την ατομικότητά του.

Το πρόσωπο δεν είναι μια αριθμητική μονάδα, άτομο ενός συνόλου, μια οντότητα καθεαυτή. Υφίσταται μόνο ως αυτοσυνειδησία ετερότητας, επομένως μόνο έναντι κάθε άλλης ύπαρξης, μόνο σε σχέση και σε αναφορά[13]. Η Ορθόδοξη θεολογία έχει πρόταση ζωής και πολιτισμού, πρόταση ικανή να μεταμορφώνει την εγκλωβισμένη στη φθορά και στον θάνατο βιολογική ύπαρξη σε γεγονός ελεύθερης και αγαπητικής κοινωνίας[14]. Ο άνθρωπος μπορεί να γίνει ελεύθερος χωρίς να μείνει μόνος, όταν κατανοήσει την οντότητά του ως πρόσωπο και όχι ως άτομο. Έτσι ως πρόσωπο θα μάθει ότι δεν υπάρχει απλώς, αλλά συνυπάρχει, κυρίως όχι για να επιβιώνει ατομικά, αλλά για να συμβιώνει κοινωνικά.

[Συνεχίζεται]

[9] Α. Κοσμόπουλου, *Το σχολείο πέθανε, ζήτω το σχολείο του προσώπου* (Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη, 1990) σ. 65.

[10]Κ. Ware, *Ο Ορθόδοξος δρόμος*, ελλ. μτφ. Μ. Πάσχου, (Αθήνα: Εκδόσεις Επτάλοφος, 1984) σσ.60-62.

[11] Μ. Μπέγζου, όπ. παρ., σσ.178-89.

[12]Ι. Ζηζιούλα, «Ευρωπαϊκό πνεύμα και Ελληνική Ορθοδοξία» στο διαδικτυακό τόπο <http://www.zoiforos.gr/arθρογραφια/monaxoi/kostopoulos/item> (ημερομηνία ανάκτησης 23/3/2013).

[13] Χ. Γιανναρά, *Το αλφαβητάρι της πίστης* (Αθήνα: Εκδόσεις Δόμος, 1999) σελ.53.

[14] Στ.Γιαγκάζογλου, «Το Ορθόδοξο ήθος», στο *Πίστη και βίωμα της Ορθοδοξίας. Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας*, Τόμ. Α΄, (Πάτρα: Εκδόσεις του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2002) σ. 291.